

УДК 81'243:378.147

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.40>

Д. А. МАРЄЄВ

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання,
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка,
м. Глухів, Сумська область, Україна
Електронна пошта: damar_dim@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-6282-8052>*

К. Л. ГЕВОРГЯН

*доктор філософії з галузі «Гуманітарні науки» Філологія,
доцент кафедри китайської філології,
Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна
Електронна пошта: karina.gevorgian@knlu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-1977-743X>*

Л. С. КОЛОДІНА

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології і перекладу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
Електронна пошта: kolodina@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-1857-9404>*

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

Стратегія здобуття вищої освіти лінгвістичного профілю як основний етап отримання базових мовних навичок і професійних компетентностей повинна зазнавати перманентних реформацій, що мають бути узгодженими із змінами, які відбуваються в умовах глобалізаційних процесів. Саме цифровізація та активізація інноваційної діяльності, зокрема у напрямі створення інноваційних освітніх технологій, можуть бути детерміновані як основні передумови для оновлення педагогічних концепцій. Так, в науковій статті було визначено, що сучасні педагогічні методики викладання іноземних мов виникли саме в результаті діджитал-трансформацій, а потреба у підвищенні автономії навчального процесу студента (зокрема через карантинні обмеження, запропоновані в контексті боротьби із пандемією Covid-19, а також ведення воєнного стану в Україні) актуалізує значення електронних ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, цифрових платформ як інструментів організації процесів викладання навчального матеріалу. Відповідно, наукова стаття являє собою оригінальне дослідження сучасних, інноваційно-орієнтованих методик викладання іноземних мов у ЗВО України в контексті їх детермінування як факторів, що мають вплив на якість вищої освіти, а також на процеси формування професійних компетентностей студентів та підготовки конкурентоспроможних фахівців. Дослідження проблематики здійснювалось завдяки застосуванню методів порівняння, абстракції, аналізу та узагальнення. В ході дослідження було детерміновано зміст сучасних технологій викладання іноземних мов студентам вітчизняних ЗВО, важливість трансформації традиційної педагогічної практики в умовах пост-пандемічної нестабільності та безпрецедентного для України введення воєнного стану. Авторами було охарактеризовано основні інструменти, засоби і технології, що використовуються для ефективного навчання студентів іноземних мов, а також вдосконалення їх мовних навичок. Досліджено роль цифровізації в контексті зміни традиційних методик викладання, а також узагальнено важливість підтримки діджитал-трансформацій у вищій освіті.

Ключові слова: інноваційна педагогіка, сучасні педагогічні технології, іноземні мови, мультилінгвістичне суспільство, вища освіта, цифровізація освіти, методики навчання студентів.

Постановка проблеми. Мультилінгвізм як сучасний соціокультурний феномен актуалізує важливість процесів аналізу, вдосконалення педагогічних технологій, підходів та методів викладання студентам іноземних мов у вітчиз-

няних закладах освіти. Якщо досліджувати сутність актуальних концепцій навчання, то варто пам'ятати про те, що це категорія, яка вимагає аналізу її змісту та складових у динаміці, застосовуючи еволюційний підхід; зміна форм

організації освітнього процесу та його сутності відбуваються у взаємоузгодженні із розвитком держави і суспільства, трансформаціями у кожній із сфер життєдіяльності, перманентним підвищенням вимог до компетентностей сучасних фахівців, джерелом яких є динамічний розвиток глобального ринку праці, а також актуалізація діджиталізації. Відповідно, сучасні методики викладання іноземної мови у ЗВО потребують постійних досліджень, оскільки являють собою важливий етап стратегії навчання здобувачів знань, окремими елементами якої є підтримка комунікації між студентом і педагогом, а також між групою студентів, розвиток базових професійних компетентностей, формування мовних навичок. Детермінуючи освітній процес студентів лінгвістичних ЗВО з позиції системного підходу можна визначити, що це структура організації навчання, яка включає три автономні, але взаємоузгоджені між собою елементи, а саме етап роботи із теоретичною базою, етап формування практичних вмінь і мовних навичок, а також комплекс контрольних заходів та методів моніторингу результатів навчальної діяльності. Така стратегія може бути ефективною лише в тому випадку, якщо вона враховує фактори пост-пандемічної нестабільності, складності реалізації освітнього процесу в умовах воєнного стану, динамічні діджитал-трансформації та цифровізацію освіти як один із напрямів таких трансформацій, що, власне, і актуалізує важливість досліджень окремих проблем цієї теми.

Аналіз попередніх досліджень. Сучасні методики і концепції викладання іноземних мов студентам детально досліджуються такими науковцями, як О. Тарнопольський, М. Кабанова, В. Биков, О. Спірін, О. Пінчук, Т. Близнюк, Л. Лупаренко, Ю. Богачков та ін. Так, О. Тарнопольський присвячує свої дослідження проблематиці та напрямам вдосконалення традиційних методик викладання іноземних мов; до основних науковець відносить комунікативний підхід, культуро-спрямований та принципово-прагматичний, які розглядаються як головні парадигми викладання іноземних мов у XXI сторіччі [Тарнопольський 2019]. Проте, значна частка науковців детально досліджують зміну традиційної практики викладання іноземних мов під тиском діджитал-трансфор-

мацій в освіті і суспільно-культурному житті. Так, В. Биков, О. Спірін, О. Пінчук аналізують об'єктивні фактори, що впливають на зміну педагогічних методик. Зокрема, науковці визначили, що використання традиційних методик очного навчання, які передбачають лише аудиторну і самостійну роботу студента, є недостатньо раціональним в той час, коли триває діджиталізація освіти. Відповідно, осучаснення концепцій організації освітнього процесу є обов'язковим в умовах динамічної глобалізації та становлення інформаційного суспільства. До основних факторів, що зумовлюють зміну традиційних підходів викладання іноземних мов у ЗВО, науковці відносять розвиток мобільно-орієнтованих методів навчання, поширення технологій віртуалізації в освіті, становлення практики використання електронних інформаційних баз і систем, зокрема таких, як Big Data, Data Mining, Data Bases), електронних бібліотек (Electronic Libraries, Repositories) та наукометричних баз даних [Биков 2017], а також динамічний ріст ефективності вивчення іноземних мов та вдосконалення мовних навичок на базі цифрових платформ. Зокрема, особлива увага дослідженням цифрових платформ як інструментів підтримки освітнього процесу в умовах розвитку дистанційної освіти приділена у працях Б. Тарнопольського та М. Кабанової. Вони визначили, що застосування комп'ютерних технологій та віртуальних освітніх просторів у навчанні іноземної мови сприяє оптимізації та інтенсифікації вивчення базових аспектів мови, формуванню іншомовної соціолінгвістичної компетенції, надає можливості студентам і педагогам автоматизованої перевірки результатів навчання, систематизації навчального процесу; визначено, що кожен із вище зазначених аспектів спрощують прийняття управлінських рішень педагогом щодо вибору методик викладання, організації освітнього процесу, а також зберігають автономність навчального процесу студента [Тарнопольський 2019 : 77]. Окрім того, значний внесок у дослідження проблематики застосування цифрових платформ як частини стратегії викладання іноземної мови та середовища для організації процесів самонавчання і саморозвитку мовних навичок зроблено Т. Близнюком; основна увага у його працях зорієнтована на аналізі

практики використання цифрових інструментів в умовах онлайн і офлайн навчання іноземної мови (зокрема, таких прогресивних платформ і сервісів, як Kahoot, Mentimeter та Flipgrid) [Близнюк 2021].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В роботах вище зазначених дослідників проблематика розвитку методик викладання іноземних мов всебічно досліджена. Проте, окремі аспекти роботи із студентами в умовах пост-карантинної нестабільності, а також значної невизначеності, передумовою якої є воєнні події на теренах нашої держави, потребують не лише дослідження, а і вдосконалення. Зокрема, практика організації освітнього процесу у форматі онлайн досі залишається не до кінця розвинутою, що, власне, знижує ефективність вивчення іноземних мов в умовах поєднання формальних та неформальних форм навчання.

Мета – дослідження сучасних методик викладання іноземних мов у ЗВО України, зокрема їх детермінування як факторів, що впливають на якість вищої освіти, а також мають значення в контексті формування професійних компетентностей студентів та підготовки конкурентоспроможних фахівців. Для досягнення поставленої мети було сформовано та вирішено такі завдання, як:

– охарактеризувати актуальні технології викладання іноземних мов, застосування яких є необхідним в умовах сучасних трансформацій освіти;

– дослідити значення розвитку цифрових технологій в контексті вдосконалення педагогічних концепцій.

Виклад основного матеріалу. Університетська освіта є одним із головних етапів підготовки майбутніх висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців. Характерним є підвищення рівня значущості мовних компетенцій працівників, до яких належать як комунікаційні, та і аналітичні, пов'язані із обробкою іншомовних інформаційних джерел, статистичної інформації чи інших матеріалів. Також, динамічними темпами росте потреба у фахівцях філологічних та лінгвістичних спеціальностей, особливо тих осіб, які зорієнтовані на роботу на теренах глобального соціально-економічного простору. Таким чином, вивчення

іноземних мов є необхідним етапом виховання професійних якостей кожного із студентів ЗВО.

Ефективність освітнього процесу, який за своєю сутністю є специфічною стратегією організації роботи між студентами та педагогом, а також групою студентів, в значній мірі залежить від вибору методики викладання. Так, сьогоденна вища освіта має ознаки зниження структурованості, усунення меж та розширення можливостей для творчих проявів студентів; характерним є наявність можливостей поєднання формальних, традиційних технік навчання, а також неформальних, які виникли в результаті існування потреби у підвищенні рівня автономності навчального процесу, динамічних діджитал-трансформацій та цифровізації освіти, яка може бути детермінована як наслідок таких трансформацій.

Аналізуючи традиційні технології викладання іноземних мов у ЗВО, можна визначити що актуальними залишаються такі методики, як комунікативний, культуро-спрямований та принципово-прагматичний; свою практичну значущість довели і такі методи, як перекладно-граматичні або прямі методи, аудіолінгвальний, аудіовізуальний. Їх ефективність перевірена досвідом багатьох поколінь, а застосування у практиці організації освітнього процесу сприяє розвитку комунікаційних, аналітичних, лінгводидактичних, а також лексичних, фонетичних і граматичних вмінь.

Беручи за основу традиційні технології викладання іноземних мов у ЗВО варто наголосити на беззаперечній перевазі комунікативної технології, що являє собою самостійну освітню парадигму і належить до класичної концепції викладання, що не може бути замінена жодною із існуючих формальних чи неформальних. Чому вона є найбільш ефективною? Відповідь полягає у тому, що мовні навички можуть бути отримані лише в результаті безперервної комунікації. Взаємодія може мати різні форми, зокрема спілкування між студентами групи, між здобувачем знань і педагогом, між особою, яка вивчає мову та особою, яка є її носієм. Проте, важливими є не форми, а сам процес. Відповідно, в контексті дослідження комунікативної методики викладання варто наголосити лише на двох аспектах:

– по-перше, вивчення мови відбувається лише через спілкування і заради спілкування,

«так, щоб у тих, хто навчається, була сформована іншомовномовленнева комунікативна компетентність, яка їй створює можливості такого іншомовного мовленнєвого спілкування» [Тарнопольський 2019 : 5];

– по-друге, процес комунікації може бути як проявом спілкування, без фокусування на конкретних цілях також взаємодії із опонентом, або ж усвідомленим, в процесі якої закладені певні мотиви. Відповідно до цих аспектів можна визначити, що комунікаційна методика вивчення мови може бути двох типів:

1) як процес навчання, який сам по собі не має формату навчання, фокус залишається лише на спілкуванні, а студент не докладає додаткових зусиль для засвоєння навчальних матеріалів у відриві від комунікації;

2) як процес навчання, який зосереджує увагу на дослідницькій і пізнавальній складових освітнього процесу. Відповідно, педагог, надаючи знання студентам, акцентує їх увагу на важливості усвідомленого сприйняття інформації, окремих мовних явищ, цілеспрямоване оволодіння якими становить важливу частину практичної складової навчання.

Щодо культури-спрямованої концепції викладання іноземної мови, то це методика, виникнення якої пов'язано із становленням феномену мультилінгвізму у світі та актуалізацією розвитку міжкультурної комунікації. Хоча вона не досягла широкого застосування у формальній освіті, проте має беззаперечну перевагу, особливо в умовах динамізації міжкультурної і міжнаціональної співпраці, характерної для сьогодення; це її ідея не оволодіння самою мовою як засобом комунікації, а культурою спілкування, що властива певній мовно-соціокультурній спільноті. Така визначна риса даної методики викладання мови у взаємоузгодженні із культурою мовлення і традиціями нації, мову якої вивчає студент, дозволяє охарактеризувати її як «пост-комунікативну» педагогічну методику [Tarnopolsky 2012; Сторожук 2019 : 205].

Ще одною методикою викладання іноземної мови у ЗВО, дискусії стосовно практичного значення і ефективності якої актуалізуються, є концепція «принципового прагматизму». Хоча у вітчизняній педагогічній практиці вона зустрічається достатньо рідко, проте у прогресивних державах (зокрема, в частині реалізації рефор-

мування системи освіти) її розвиток набирає значних темпів, які свідчать про те, що «принциповий прагматизм» у викладанні має всі перспективи для зайняття пріоритетних позицій в освітніх процесах. Сутність методики полягає у застосуванні педагогом певних макростратегій у професійній діяльності, тобто принципів організації своєї взаємодії із студентами (рис. 1).

Проте, різні періоди розвитку методик викладання іноземних мов, кожному із яких можна визначити і як окрему науку про виховання професійних якостей майбутнього фахівця, і як педагогічну практику, характеризується домінуванням того чи іншого підходу до навчання студентів, а, відповідно, витісняє інші підходи із освітньої буденності. Сьогодні передовою концепцією організації викладання іноземних мов є цифрова освіта, яка за своєю організаційною сутністю полягає у застосуванні прогресивних інформаційно-комунікаційних, цифрових технологій, інновацій, електронних ресурсів та цифрових платформ або їх комбінації в межах освітнього процесу задля оптимізації навчання студентів і стимулювання росту його результативності. Виникає питання: чому освітній процес, як важлива складова виховання майбутніх фахівців, змінюється на стільки динамічно, інколи не надаючи його учасникам адаптуватись до трансформацій? Причиною цього є соціальна потреба, яка спричиняє зміну вимог до сучасних фахівців. Конкурентоспроможним є той працівник, який може працювати без бар'єрів у соціумі, багатогранному, мультилінгвальному і різнонаціональному. Як реакція на динамічні глобалізаційні процеси набула поширення діджиталізація різних сфер життєдіяльності, в тому числі і освіти.

Сутність інноваційних методик викладання іноземної мови у ЗВО полягає в організації освітнього процесу на основі активного застосування його учасниками ІКТ та цифрових технологій. Цифровізація в контексті розвитку сучасних педагогічних концепцій є мультикомпонентним явищем, яке включає у свою структуру необхідні засоби, механізми та технології підтримки безперервного навчання студентів в умовах існування сукупності внутрішніх і зовнішніх загроз, спричинених пандемією Covid-19, воєнними подіями на теренах нашої держави, а також підвищенням вимог до професійних якостей і компетенцій майбутніх фахівців.

Макростратегії, що застосовує педагог в організації взаємодії із студентами (відповідно до концептуальних основ методики «принципового прагматизму»)	
	1. Доводити до максимуму можливості для навчання в тих студентів, які прагнуть навчатись
	2. Доводити до мінімуму проблеми, пов'язані із сприйняттям матеріалу
	3. Полегшувати комунікативну взаємодію тих студентів, які прагнуть навчатись
	4. Розвивати навчальну автономію студентів
	5. Сприяти усвідомленню мовних явищ тими студентами, які прагнуть навчатись
	6. Активувати інтуїтивні евристичні процеси студентів
	7. Контекстуалізувати введення лінгвістичної інформації
	8. Інтегрувати навички та вміння в різних видах мовленнєвої діяльності
	9. Забезпечувати соціальний аспект мовлення
	10. Підвищувати усвідомлення культурних аспектів мовлення в тих студентів, які прагнуть навчатись

Рис. 1. Макростратегії педагогічної діяльності при викладанні іноземної мови у ЗВО
(відповідно до положень концепції «принципового прагматизму»)

Джерело: складено авторами за даними [Kumaravadivelu 2003]

Вже сьогодні педагоги вітчизняних ЗВО пропонують для студентів вивчення іноземної мови шляхом комбінації різних формальних та неформальних форм навчання, зокрема:

- проведення практичних занять у форматі відео-конференції чи вебінару;
- застосування комунікаційних методик у форматі обговорення актуальних тем із студентами у форумах, а також чатах;
- інтерактивні методи взаємодії студентів, зокрема у формі самостійної чи групової роботи над завданнями із подальшим обговоренням проблематики у форматах онлайн чи офлайн;
- організація лекційних занять в онлайн форматі із подальшим обговоренням опрацьованої проблематики в аудиторії;
- проведення лекційних занять в аудиторії із подальшими консультаціями із викладачем в онлайн форматі;
- виконання індивідуальних завдань і надсилання результатів їх виконання для перевірки викладачеві, використовуючи онлайн сервіси і платформи;

– реалізація дослідницьких проектів у віртуальному середовищі у позааудиторний час або під час аудиторних заняття;

- застосування комунікаційної методики викладання у форматі онлайн speaking club;
- використання матеріалів платформ масових відкритих онлайн курсів – МВОК (massive open online courses – MOOC);
- використання штучного інтелекту, зокрема чат-ботів – спеціалізованих помічників у вивченні іноземної мови або сприянні розвитку комунікативних навичок [Вікторова 2021 : 168].

В умовах безпрецедентних змін організації освітнього процесу педагоги підкреслили ефективність нововведень та перспективність актуальних трансформацій у педагогічній практиці, зокрема:

- майже 81,0% викладачів ЗВО визнало, що в умовах пост-пандемічної нестабільності методики забезпечення викладацької діяльності, побудовані на використанні ІКТ є більш ефективними і зручними (зокрема в плані організації) в порівнянні із заочними чи очними. Такого ефекту, на погляд педагогів, було досягнуто

за рахунок високого рівня розвитку в Україні інструментів онлайн комунікації, «цифрової» інфраструктури, а також віртуалізації фізичних інфраструктурних ІТ-систем та переходу до сервісних моделей шляхом використання «хмарних» технологій та програмно-визначеної архітектури (software-defined architecture) [Бабаєв 2021 : 5];

– значна частка викладачів іноземних мов визнали ефективним використання інноваційних технологій не лише як інструментів викладання навчального матеріалу для студентів, а і як засобів для організації процесів самонавчання, саморозвитку власних професійних компетенцій, вдосконалення вмінь і підвищення кваліфікації. Окрім того, серед педагогів набула широкого вжитку практика відвідування додаткових програм навчання, а саме участь у семінарах підтвердили 4,8% респондентів, відвідування практичних тренінгів – 26,0% респондентів, участь у вебінарах – 24,4% респондентів, участь у майстер-класах – 34,4% респондентів;

– педагоги стверджують, що після детального освоєння МООС планують продовжувати їх використовувати для сертифікації навчання (79,2%), а також готові рекомендувати такі навчальні курси своїм студентам для поглибленого вивчення дисциплін – 21,2% [Yakymchuk 2021 : 83].

Найбільшої прихильності з боку викладачів отримали технології викладання навчального матеріалу, побудовані на засадах використання віртуальних освітніх середовищ (рис. 2).

Основними перевагами цифрових платформ у вивченні іноземної мови є надання можливості раціонального поєднання комунікативного і культуро-спрямованого педагогічних підходів у онлайн просторі, збереження автономності освітнього процесу студентів та незалежності професійної діяльності педагогів, зручність та висока адаптивність навчання до життєдіяльності.

Таким чином, факт перспективності викладання іноземних мов застосовуючи прогресивні ІКТ, інновації і цифрові технології є беззаперечним, про що свідчить сталий ріст прихильності педагогів і студентів до тенденцій цифровізації освіти. Узагальнюючи важливість подальших досліджень, доцільно зауважити, що ефективність і перспективність розвитку цифрового навчання має своє відображення у таких фактах:

– по-перше, цифрове навчання – це концепція, яка за своєю організаційною сутністю сприяє розширенню освітніх можливостей студентів і педагогів, зокрема за рахунок збільшення доступності й гнучкості освіти, впорядкування темпу і ритму вивчення нового навчального матеріалу;

– по-друге, цифрові технології у викладацькій роботі – це дієвий, перевірений досвідом засіб переходу від трансляції педагогом матеріалів до інтерактивної взаємодії між ним і студентом чи групою студентів, за якого і викладач, і здобувач знань є рівно зацікавленими в ефективності освітнього процесу;

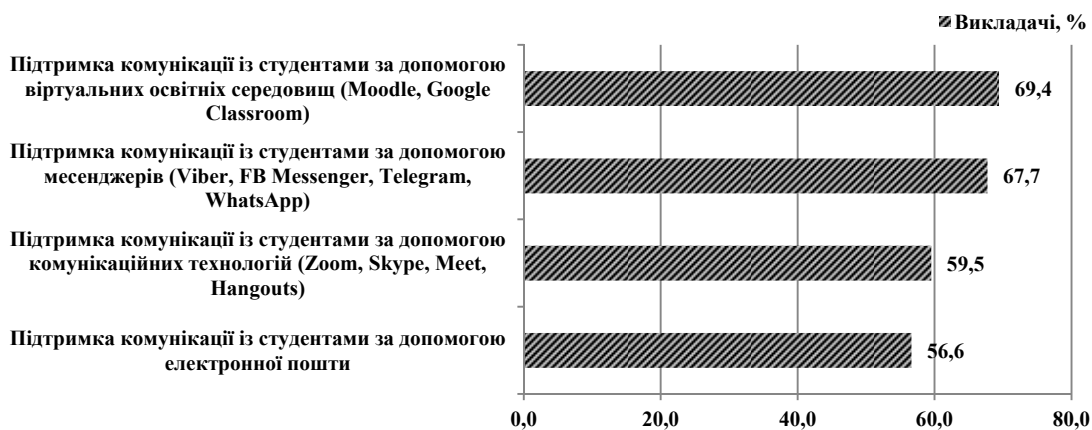

Рис. 2. Прихильність педагогів до використання ІКТ у викладанні, %

Джерело: побудовано авторами за даними [Державна служба якості освіти України 2021]

– по-третє, цифрове навчання для студента – це ефективний шлях до підвищення індивідуалізації освітнього процесу; це метод побудови стратегії навчання на засадах самостійного формулювання цілей і завдань, які визнає студент пріоритетними на шляху вивчення іноземних мов.

Висновки. В ході дослідження було визначено, що сучасна педагогічна практика в частині викладання іноземних мов – це симбіоз традиційних, але перевірених досвідом формальних концепцій навчання студентів та неформальних технологій, побудованих на широкому застосуванні ІКТ та інновацій в освітньому процесі. Серед традиційних методик було проаналізовано комунікативну, культуро-спрямовану, а також парадигму «принципового прагматизму», які визначені результативними та продовжують займати важливе значення навіть

в умовах цифровізації освіти. В свою чергу, цифрові трансформації спричинили інтеграцію технологій у формальні педагогічні методики і, як результат, сьогодні ми є свідками глобальної цифровізації освіти. В роботі було визначено, що вивчення іноземних мов на теренах віртуального простору отримало прихильність як серед педагогів, так і серед студентів, що пов'язано із високим ступенем зручності і ефективності такої організації навчання, адаптивності, одночасної автономності і взаємоузгодженості із іншими сферами життєдіяльності здобувачів знань і викладачів.

Відповідно, подальші дослідження мають бути зорієнтовані на вдосконалення практики цифрового навчання студентів, а також розробку методів збалансованого застосування традиційних і прогресивних методик викладання іноземних мов у ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kumaravadivelu V. *Beyond methods: Macrostrategies for language teaching*. New Haven and London : Yale University Press, 2003. 339 p.
2. Tarnopolsky O. *Constructivist blended learning approach to teaching English for specific purposes*. London : Versita, 2012. 254 p.
3. Yakymchuk I., Hlazunova O. Use of massive open online courses to develop media educational competence of teachers of professional pre-higher education institutions. *Pedagogy and Psychology of Sport*. 2021. № 7(1). С. 76–84. DOI: <https://doi.org/10.12775/PPS.2021.07.01.004>
4. Бабаєв В. М., Стадник Г. В., Момот Т. В. Цифрова трансформація в сфері вищої освіти в умовах глобалізації. *Комунальне господарство міст. Соціальні та поведінкові науки*. 2019. Т. 2. Вип. 148. С. 2–9.
5. Биков В., Спирін О., Пінчук О. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) / за ред. С. В. Бартош. Київ : Видавничий дім «Сам», 2017. С. 191–198.
6. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с.
7. Вікторова Л. В., Кочарян А. Б., Мамчур К. В., Коротун О. О. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. 2021. Т. 2. Вип. 32. С. 166–173. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.33>
8. Інформаційно-аналітична довідка про результати опитування щодо стану використання технологій дистанційного навчання у закладах вищої освіти України / Державна служба якості освіти України, 2021. Available at: www.sqe.gov.ua/ (дата звернення 04.05.2022)
9. Сторожук С., Тарнопольський О., Бредбієр П. Зміни парадигм навчання в історії методики викладання іноземних мов: з ХІХ сторіччя до наших днів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія».* Педагогічні науки. 2019. № 1(17). С. 200–207.
10. Тарнопольський О. Три головних парадигми у викладанні іноземних мов у ХХІ сторіччі: пролегомени до створення єдиного підходу до їх навчання. *Іноземні мови*. 2019. № 2(98). С. 3–9.
11. Тарнопольський О., Кабанова М. Впровадження комп'ютерних технологій у навчання іноземних мов: історія та перспективи. *Computer Modeling: Analysis, Control, Optimization*. 2019. № 2. С. 74–82.

REFERENCES

1. Kumaravadivelu, V. (2003). *Beyond methods: Macrostrategies for language teaching*. New Haven and London : Yale University Press.
2. Tarnopolsky, O. (2012). *Constructivist blended learning approach to teaching English for specific purposes*. London : Versita.
3. Yakymchuk, I., Hlazunova, O. (2021). Use of massive open online courses to develop media educational competence of teachers of professional pre-higher education institutions. *Pedagogy and Psychology of Sport*. 7(1). 76–84. DOI: <https://doi.org/10.12775/PPS.2021.07.01.004>

4. Babajev, V.M., Stadnyk, G.V., Momot, T.V. (2019). Digital transformation in the field of higher education in the context of globalization. *Komunal'ne gospodarstvo mist. Social'ni ta povedinkovi nauky*. 2(148). 2–9. [in Ukrainian].

5. Bykov, V., Spirin, O., Pinchuk, O. (2017). Problemy ta zavdannia suchasnoho etapu informatyzatsii osvity. In S. V. Bartosz (Ed.), *Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky* (do 25-rihchia NAPN Ukrainy) (p. 191–198). Kyiv : Vydavnychiy dim “Sam” [in Ukrainian].

6. Blyznjuk, T. (2021). Digital tools for online and offline learning. Ivano-Frankivs'k: Prykarpats'kyj nacional'nyj universytet imeni Vasylja Stefanyka [in Ukrainian].

7. Viktorova, L. V., Kocharjan, A. B., Mamchur, K. V., Korotun, O. O. (2021). The use of artificial intelligence and chatbots in learning a foreign language. *Innovacijna pedagogika. Informacijno-komunikacijni tehnologii v osviti*. 2(32), 166–173. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.33> [in Ukrainian].

8. The State Inspectorate of the Quality of Education (2021). Information and analytical report on the results of the survey on the state of use of distance learning technologies in higher education institutions of Ukraine, available at: www.sqe.gov.ua/ (Accessed 04 May 2022) [in Ukrainian].

9. Storozhuk, S., Tarnopol's'kyj, O., Bredbijer, P. (2019). Changes in teaching paradigms in the history of methods of teaching foreign languages: from the nineteenth century to the present day. *Visnyk universytetu imeni Al'freda Nobelja. Serija «Pedagogika i psihologija». Pedagogichni nauky*. 1(17). 200–207 [in Ukrainian].

10. Tarnopol's'kyj, O. (2019). Three principal paradigms in teaching foreign languages in the 21st century: prolegomena to the creation of a single approach to their learning. *Inozemni movy*. 2(98). 3–9 [in Ukrainian].

11. Tarnopol's'kyj, O., & Kabanova, M. (2019). Introduction of computer technology in foreign language teaching: history and prospects. *Computer Modeling: Analysis, Control, Optimization*. 2. 74–82 [in Ukrainian].

D. A. MARIEIEV

Ph.D. in Philology, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, Literature and Methods of Teaching,
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Hlukhiv, Sumy region, Ukraine

E-mail: damar_dim@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0002-6282-8052>

K. L. GEVORGIAN

Arts Doctor of Chinese Philology,

Associate Professor at the Department of Chinese Philology,

Kyiv National Linguistic University, Kyiv, Ukraine

E-mail: karina.gevorgian@knhu.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-1977-743X>

L. S. KOLODINA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

E-mail: kolodina@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0003-1857-9404>

MODERN METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Language-training and education strategy as the main pathway, which is required for language skills training or improvement of professional competencies of future specialists, must continuously reform and adapt to a changing environment and new challenges faced in the context of globalization proces. The digitalization and intensification of innovation activity, in particular towards the establishment of innovation educational technology, can be defined as opportunities to reform the higher education system. So, in this science paper was defined that modern pedagogical technologies of language teaching emerged as a result of digital transformation; moreover, the need to increasing autonomy of educational process (first of all, in the context of introducing quarantine measures and martial law in Ukraine) raises

the importance of electronic resources, information and communication technologies, artificial intelligence and digital platforms as a tools for organisation of educational process in Ukrainian universities. Accordingly, the article is devoted to the analysis of modern, innovation oriented methods of language teaching students in universities in the context of determined its as a factors, which have an impact of higher education quality and influenced on formation of professional competencies and level of competitiveness of future specialists. Comparison, methods of abstraction, analysis and generalization are the research methods which were used in the article. In this science paper the essence of modern pedagogical technologies, which used in teaching foreign language in Ukrainian universities by teachers, importance of transformation of traditional methods of teaching students under post-pandemic instability and martial law condition in Ukraine were determined. The key tools, resources and technologies, which used for increasing the level of effectiveness educational process, in particular foreign languages learning, as well as way for development students' language skills were described by authors. The role of digitalization as a way for support changes in modern pedagogy and methods of teaching students, first of all, the impact of digital transformation on education process, was researched in this article.

Key words: innovative pedagogy, modern pedagogical technologies, foreign languages, multilingual society, higher education, digitalization of education, methods of teaching students.